

Міністерство освіти та науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра нової та новітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

«__» _____ 2016 р.

програма навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ ЄВРОПИ НОВІТНЬОГО ЧАСУ

для студентів IV курсу історичного факультету

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 032 «Історія»

факультет історичний

2016/2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету

«_____» _____ 2015 р., протокол № _____

Розробник програми: кандидат історичних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії Миколенко Д. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри нової та новітньої історії. Протокол № 2 від 15 вересня 2015 року.

Завідувач кафедри _____ (М. Г. Станчев)

15 вересня 2015 р.

Схвалено навчально-методичною комісією історичного факультету.

Протокол № 1 від 25 вересня 2015 року.

Голова навчально-методичної комісії доцент _____ (О. І. Тумаков)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Історія культури Європи новітнього часу» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки бакалавр, напряму гуманітарні науки, спеціальності «Історія», спеціалізації «Всесвітня історія». Він розрахований на один навчальний семестр і доповнює основні курси, що викладаються на історичному факультеті Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: «Сучасна історія країн Західної Європи та Північної Америки», «Історія західних і південних слов'ян». Вивчаючи історію культури європейських країн новітнього часу, ми уявляємо її як самостійний етап розвитку західної цивілізації.

Предметом вивчення даного курсу є культурні процес, що відбувалися на теренах Європи упродовж новітнього часу, а саме зародження і розвиток основних естетичних, літературних та художніх течій, в рамках яких розглядаються як класичні (художня література, театр, архітектура, образотворче мистецтво) так і радикально нові, у порівнянні з ними, типи художнього самовираження.

Програма навчальної дисципліни складається з двох розділів:

1. Культурні процеси міжвоєнного періоду.
2. Культура Європи другої половини ХХ – початку ХХ ст.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Особлива спільність джерел, долі та спадщини країн Європи формують єдину культурно-історичну систему з однаковим генетичним кодом і ментальністю. Основні етапи самовідчуття й самосвідомості західної цивілізації (античність, середньовіччя, Ренесанс тощо) створюють європейську культурну традицію.

Специфіка культури новітнього часу на відміну від попередніх періодів історії полягає в її принциповому перехідному характері: формується нове

бачення світу, а відтак змінюється й ставлення до предметів мистецтва, реалій, буття. Цей процес вирізняється бурхливим пошуком образотворчих прийомів та експериментальною спробою створення стилю, який відповідав би новому світогляду. До того ж для новітнього часу є характерним могутній стрибок науково-технічного прогресу.

Мета курсу: по-перше, дати уявлення про вказані вище проблеми; по-друге, сформувати знання майбутніх фахівців-істориків про характерні риси та специфічні особливості розвитку основних галузей культури країн Європи.

Завдання курсу:

- 1) відтворити світогляд європейців відповідної історичної епохи;
- 2) систематизувати й дати оцінку художнім течіям і напрямам у культурі;
- 3) показати генезу становлення та взаємодію традиційних і авангардистських методів сприйняття реальності;
- 4) розкрити особисті еволюції, охарактеризувати стилі і жанри європейської архітектури, живопису, літератури, музики, хореографії, моди, театрального мистецтва, кінематографа;
- 5) проаналізувати трансформацію елітарних культур у масові і навпаки;
- 6) визначити роль і значення культури новітнього часу у системі минулих епох.

Під час лекцій студенти мають досягти таких **результатів навчання:** оволодіти навичками роботи з історичними джерелами та науковою літературою, навчитися систематизувати історичний матеріал, логічно мислити, робити аргументовані висновки, користуватися довідковою літературою.

ОПИС ПРЕДМЕТА СПЕЦІАЛЬНОГО КУРСУ

Найменування показника	Галузь знань (предметна область), напрям, спеціальність, рівень вищої освіти / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань (предметна область) гуманітарні науки Напрямок: всесвітня історія Спеціальність: «Історія» Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) бакалавр	Нормативна / за вибором студента	
Індивідуальне завдання – творчі завдання		Рік підготовки	
		4-й	
Загальна кількість годин – 83,5		Семестр	
		8-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		Лекції	
		24 год.	
		Практичні, семінарські	
		0 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
		48 год.	
		Індивідуальні завдання:	
	0 год.		
Вид контролю:			
залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить 200 %

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Культура Європи новітнього часу

Розділ 1. Культурні процеси міжвоєнного періоду

1. Загальна характеристика європейської культури новітнього часу.

Основні особливості європейської культури. Періодизація історії європейської культури новітнього часу. Європейська культура як історичний феномен. Характеристика мистецтва новітнього часу.

Основні художні системи – модернізм і постмодернізм. Імпресіонізм, експресіонізм, фовізм, кубізм, футуризм, абстракціонізм, дадаїзм, сюрреалізм, реалізм – напрями у рамках мистецтва модерну. Постмодернізм і його прояви – поп-арт, оп-арт, кінетичне і концептуальне мистецтво, гіпер-реалізм, деконструктивізм, хай-тек.

Молодіжні субкультури як прояв новітнього часу.

2. Розвиток європейської культури у міжвоєнний період. Урбанізація – основний фактор розвитку європейської архітектури. Нові будівельні матеріали і технології, їхній вплив на розвиток архітектури. Характеристика стилю модерн та його національні різновиди – «югендстиль» і «ар нуво». Шляхи вирішення житлової проблеми в Європі. Архітектори буахаузу. П'ять тезисів архітектора Ле Корбюзьє. Розвиток конструктивізму (Т. Горньє, П. Беренс). Особливості стилю функціоналізм (Я. Оуд). Архітектура тоталітарних країн: специфічні риси.

Модерн в європейському живопису (А. Муха). Імпресіонізм міжвоєнного періоду (О. Моне, Л. Корінт, Д. Лавері, М. Ліберман, М. Люс, М. Слефогт, Х. Соролья, Ф. Стер, Ж.-Л. Форен). Особлива техніка неоімпресіонізму. Творчість П. Сіньяка, А. Мартена. Розквіт експресіонізму наприкінці 1920-х – на початку 1930-х років і його відродження під час Другої світової війни. Роботи Е. Мунка, О. Кокошки, Е. Кірхнера, Ф. Бекона. Символізм в європейському живописі міжвоєнного періоду (Ж. Дельвіль, Ж. Вюйар). Розвиток метафізичного живопису (Д. де Кіріко, А. Савініо, Д. Моранді, Ф. де Пісіс, А. Мартіні, Ф. Казораті, К. Карра). Абстракціонізм і кубізм в європейському живописі (П. Мондріан, Ж. Брак, П. Пікассо). Зародження сюрреалізму (С. Далі, М. Ернст і Р. Магрітт).

Розвиток жанру нової драми у європейському театральному мистецтві (Г. Гауптман, А. Стрінберг, М. Метерлінк). Реформа класичної сцени коробки. Складання сучасної театральної системи. Творчість Ж. Жироду, Л. Жуве, П. Валері, Б. Брехта, Б. Шоу, Л. Піранделло.

Європейська література міжвоєнного періоду. Роботи Д. Голсуорсі, П. Манна, А. Франса, Р. Роллана, В. Пруста, А. Бергсона, П. Елюара, Д. Джойса, Ф. Кафки, Р. Рільке, М. Хайдеггера, Ф. Маринетті.

Імпресіонізм у музиці. Творчість Е. Саті, Ж.-М. Равеля. Розвиток експресіонізму (А. Шонберг, А. Берг, А. фон Веберн). Неокласицизм у роботах А. Русселя і О. Респігі. Неофольклоризм (Б. Барток).

Розвиток європейського джазу. Спеціалізовані видання та провідні джазові колективи. Доля джазу у тоталітарних країнах.

Розвій німого кіно. Народження звукового кінематографу. Поява цвітного кіно. Експериментальне кіно 1920–30-х років. Творчість Л. Деллюка, В. Еггелінга, Ф. Мурнау.

Феномен Коко Шанель. Зникнення кордонів між елітарною і масовою модою. Емансипація і модні тенденції 1920-х – 1930-х років. Головні риси моди міжвоєнного періоду. Актори кіно – законодавці моди (М. Дитріх). Чоловіча мода 20-х – 30-х рр. ХХ ст. Вплив Другої світової війни на розвиток моди.

Поява перших субкультур. Натуризм.

Розділ II. Культура Європи другої половини ХХ – початку ХХ ст.

3. Тенденції культурних процесів другої половини 1940–1960-х рр.

Модернізм у європейській архітектурі після Другої світової війни (Ш. Ле Корбюзьє, А. Аалто, В. Гропіус, Р. Нойтра, Л. Ван дер Рое). Розквіт функціоналізму (Я. Оуд). Постмодернізм в архітектурі новітнього часу: зародження і становлення.

Оформлення дизайну в окремий вид мистецтва. Його основні художні напрями.

Традиції модерну в європейському живописі 1940-х – 1960-х рр. Творчість Ф. Бекона, Ж. Дельвіля. Авангард (Ж. Брак, С. Далі). Розвиток постмодерністських напрямів. Оп-арт Б. Л. Райлі.

Вплив екзистенціалізму на розвиток європейської літератури. Творчість А. Камю, Ж.-П. Сартра, М. Гайдеггера. Література модерну (А. Моравія, Р. Шар, Р. Кено).

Класична музика післявоєнного періоду (А. Шонберг, Ф. Пуленк, П. Хіндеміт,). Відновлення джазових традицій після Другої світової війни. Генеза і розвиток рок культури. Блюз і скіф – попередники європейського року. Феномен «Бітлс», «Роллінг Стоунс». «Британське вторгнення». Фолкрок.

Основні тенденції розвитку моди. Стиль «Нью Лук». Секс-символи і їхній вплив на модні тенденції. Нова молодіжна культура і мода («Бембі Бумерс» і «модос»). Мері Куант і її міні. Ідеї П. Кардена. Модний авангард – унісекс. Провідні модельєри – М. Боан, І. Сен-Лоран, Т. Лапідус. Культура хіпі і її вплив на європейську моду.

Молодіжні субкультури кінця 1940-х – 1960-х рр. Поняття «фендом». Хіпі, моди, скінхеди.

Розвиток європейського кінематографу. Мейнстрім післявоєнних часів. Фільм-ноір – один із провідних жанрів 1940-х – 1960-х рр. «Нова хвиля» у Франції та її представники. Арт-хаус (Ж.-Л. Годар, Ф. Фелліні). Авангардне кіномистецтво (Г. Ріхтер). Сюрреалізм у кіно (Ж. Кокто). Поняття «авторське кіно».

Театральне мистецтво. Творчість Ж. Ануя, Л. Жуве, П. Брук, П. Скофілд, А. Адамов. Вплив екзистенціалізму на європейський театр. «Бунт в англійському театральному мистецтві» початку 1960-х років. Шоу-бізнес і театральне мистецтва: проблема співіснування. Вуличні театри. Поява нових жанрів і напрямів – політична і постдокументальна драми.

Основні тенденції розвитку хореографічного мистецтва. Постановки «Королівського балету Великобританії», Англійського національного балету, трупи «Бале Рамбер», «Балету Єлїсейських полів». Італійський балет кінця 1940-

х – 1960-х рр. Німецька, данська і нідерландська школи балету. Танець модерн. Поява «контемпорері». Розвиток історичного і спортивного бальних танців. Поняття «соціальний танець». Фольклорне мистецтво.

4. 1970-ті – 1980-ті рр.: початок епохи постмодерну. Розвиток постмодерну в європейській архітектурі (Х. Холляйн, А. Россі, Р. Бофіль). Хай-тек (Н. Фостер, Р. Піано, Р. Роджерс, Н. Грімшоу та інші). Розмаїття стилів у дизайні.

Живопис постмодерну: основні тенденції 1970-х – 1990-х рр.

Європейська література останнього тридцятиліття ХХ ст. (Ж. Рубо, Ж. Прево, А. Роб-Грійє, М. Брютор, Ф. Соллерс, Х.-Р. Яусс та інші).

Європейське музичне мистецтв. Неокласицизм і його представники. Європейський джаз (Ф. Гульда, М. Соляль, Я. Гарбарек, К. Боллінг). Музичний авангард (П. Шеффер, К. Пендерецький та інші). Мінімалізм у музиці (М. Найман, В. Мертенс та інші). Криза рок музики на початку 1970-х рр. Поява панку. Група «Секс Пістолс». Трансформація панка. Хард-рок, Хеві-метал та їх представники. Рок музика 1990-х рр.: бріт-поп, гранж, поєднання з техно.

Розвиток європейського кіномистецтва. Менстрім 1970-х – 1980-х рр. Технічно новації і їхнє впровадження у кіно. Суб- і контркультура у кіномистецтві, їхні представники. Арт-хаус, фестивалльне кіно та спеціальні проекти.

Європейське театральне мистецтво. Проблема фінансової залежності від держави і трансформація в умовах конкуренції з кіно і телебаченням.

Головні ознаки стилю «диско». Провідні модельєри епохи (Д. Армані, Д. Версачі). Мода 1980-х.: специфічні риси (П. Готьє, Д. Дольче і С. Габана).

Основні напрями розвитку хореографічного мистецтва. Національні балетні школи. Сучасні танці.

Субкультури – музичні, спортивні та інші.

5. Європейська культура кінця ХХ – початку ХХІ ст. Основні тенденції розвитку європейської архітектури і дизайну. Європейський живопис кінця ХХ – ХХІ ст.: загальна характеристика.

Сучасна класична, джаз і рок музика. Основні тенденції розвитку.

Кіномистецтво кінця ХХ – ХХІ ст.: напрями еволюції.

Сучасна література. Проблема існування у інформаційному і споживчому суспільстві.

Мода кінця ХХ – ХХІ ст. Вплив політичних подій на модні тенденції.

Молодь – головний «споживач моди».

Хореографічне мистецтво кінця ХХ – ХХІ ст.

Молодіжні субкультури сучасності.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА СІТКА ГОДИН

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ I. Культурні процеси міжвоєнного періоду												
Тема 1. Загальна характеристика європейської культури новітнього часу	20	8				12						
Тема 2. Розвиток європейської культури у міжвоєнний період	16	4				12						
Разом за розділом 1	36	12				24						
Розділ II. Культура Європи другої половини XX – початку XX ст.												
Тема 1. Тенденції культурних процесів другої половини 1940–1960-х рр.	12	4				8						
Тема 2. 1970-ті – 1980-ті рр.: початок епохи постмодерну.	12	4				8						
Тема 3. Європейська культура кінця XX – початку XXI ст.	12	4				8						
Разом за розділом 2	36	12				24						
Усього годин	72	24				48						

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1	Загальна характеристика європейської культури новітнього часу	12	залік
2	Розвиток європейської культури у міжвоєнний період	12	залік
3	Тенденції культурних процесів другої половини 1940–1960-х рр.	8	залік
4	1970-ті – 1980-ті рр.: початок епохи постмодерну.	8	залік
5	Європейська культура кінця ХХ – початку ХХІ ст..	8	залік
	Разом	48	

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

ПРИКЛАДИ ТЕМ ЕССЕ

1. Політичний режим на розвиток культури.
2. Художня культура в умовах тоталітаризму.
3. Взаємодія різних галузей художньої культури.
4. Специфіка національних європейських культур: загальна характеристика.
5. Альтернативне мистецтво ХХІ століття.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Пояснення – вербальний метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду студентів. **Бесіда** передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього залучення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення уже наявних знань. З погляду форми проведення виокремлюють два види бесіди: евристичну і репродуктивну. **Лекція** передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Письмовий контроль – 1) творча робота есе і 2) залікова робота – відповідь на конкретне питання. Забезпечує глибоку і всебічну перевірку засвоєння, оскільки вимагає комплексу знань і умінь студента. У письмовій роботі студенту необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних завдань, проблем, крім того, виявляється ступінь оволодіння письмовою мовою, уміння логічно, адекватно проблемі скласти свій текст, давати власну оцінку історичним процесам.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Поточний контроль	Підсумковий семестровий контроль (залік)	Сума
40	60	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90–100	Зараховано
80–89	
70–79	
60–69	
50–59	
0–49	Не зараховано

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

ТВОРЧА РОБОТА

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основних джерел і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати історичний матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати історичні факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

20–34 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, знання історичної хронології, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати історичний матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

1–19 балів передбачає часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

ЗАЛІКОВА РОБОТА

Оцінка 55–60 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основних джерел і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати історичний матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати історичні факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

50–54 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, знання історичної хронології, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати історичний матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

40–49 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «В», за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

30–39 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

20–29 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «D», а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу.

0–19 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Культурний процес декаданс та його вплив на розвиток художньої культури.
2. Зміни у традиційному підході до зображення реальності на початку XX ст.
3. Поезія сюрреалізму.
4. «Справжня» реальність сюрреалістичного роману.
5. Живопис сюрреалізму.
6. Європа після Другої світової війни та її культурні цінності.
7. Нові феномени культури новітнього часу.
8. Зміст поняття «суспільство споживання».
9. Маса та індивід у новітній час.
10. Індустрія розваг новітнього часу.
11. Засоби масової інформації та їхній вплив на розвиток культури.
12. Контркультура й молодіжні рухи другої половини XX ст.
13. Комерціалізація авангарду у новітній час.
14. Поп-арт 1950 – 60-х рр. та його теоретична основа.

15. Інформаційна революція: її культурні наслідки.
16. Нові будівельні матеріали і технології. Їхній вплив на розвиток архітектури.
17. Модерн в архітектурі та його національні різновиди – «югендстиль» і «ар нуво».
18. Архітектори буахаузу.
19. П'ять тезисів Ле Корбюзьє, які визначили сучасний архітектурний стиль.
20. Поняття «хай тек» в архітектурі новітнього часу.
21. Постмодернізм в архітектурі.
22. Дизайн в культурі новітнього часу.
23. Імпресіонізм, неоімпресіонізм і постімпресіонізм в образотворчому мистецтві.
24. Символізм у живописі новітнього часу.
25. Поява та розвиток метафізичного живопису. Його основні принципи.
26. Абстракціонізм в європейському образотворчому мистецтві.
27. Кубізм як авангардистський напрям.
28. Основні тенденції розвитку європейського живопису у ХХІ ст.
29. Конкуренція кінематографа і телебачення.
30. Роль професії режисера у сучасному театральному мистецтві.
31. Принципи «надмаріонетки», «біомеханіки», «відсторонення» та їхнє застосування у сучасному театральному мистецтві.
32. Традиції класицизму в літературі.
33. Вплив модернізму на розвиток літератури.
34. Еволюція літературних жанрів під час Другої світової війни.
35. Екзистенціалізм та його прояви у літературі.
36. Стилістичний плюралізм новітнього часу.
37. Основні тенденції розвитку літератури у ХХІ столітті.
38. Знакові літературні твори новітньої доби.
39. Ускладнення музичної мови у ХХ – на початку ХХІ ст.
40. Розвиток класичної музики у новітній час.
41. Звернення композиторів до фольклорних мотивів.

42. Вплив джазу на класичну музику.
43. Поява перших джазових колективів і клубів у Європі.
44. Відновлення джазових традицій після Другої світової війни.
45. Генеза і розвиток рок культури.
46. Рок-н-рол у 1950-х роках.
47. Криза рок музики на початку 1970-х. Зародження панку, хард-року і хеві-металу та особливості цієї музики.
48. Напрями музики кінця ХХ – початку ХХІ ст.: пост-панк, треш, гранж, ритм-енд-блюз.
49. Синтетичність як основна ознака кіно.
50. Видатні твори німого кіно.
51. Поява звукового кінематографа.
52. Роль кіно у тоталітарних державах.
53. Розвиток національних шкіл кіномистецтва на початку ХХІ ст.
54. Італійський неореалізм.
55. «Нова хвиля» у французькому кіно та її основні ознаки.
56. Жанри кіно.
57. Основні тенденції розвитку європейського кіно наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
58. Коко Шанель та її вплив на розвиток європейської моди.
59. Емансипація і модні тенденції.
60. Мода часів Другої світової війни.
61. Стиль «New Look».
62. Основні риси моди 1950-х.
63. «Бєбі бумєрс», «Modos», «міні» і «унісекс» – напрями 1960-х.
64. Рух хіпі та його відображення у моді.
65. Рух хіпі та його відображення у моді.
66. Мода 1980-х.
67. «Haute Couture» наприкінці ХХ ст. Нові віяння ХХІ ст.
68. Розвиток балету у ХХ – на початку ХХІ століття.

69. Бальний танець новітньої доби: стандартний і латиноамериканський стилі.
70. Модерн, пост-модерн, contemporary – основні етапи еволюції сценічного танцю новітнього часу.
71. Розвиток фольклорних і соціальних (масових або побутових) танців у Європі.
72. Зміст поняття «постмодернізм».
73. Зміст терміну «mass-media».
74. Роль ЗМІ у сучасному суспільстві.

БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Антология исследований культуры. – СПб., 1997.
2. Вебер, М. Избранное. Образ общества / М. Вебер. – М., 1994.
3. Гадамер, Х.-Г. Истина и метод / Х.-Г. Гадамер. – М., 1988.
4. Гуревич, П. Философия культуры / П. Гуревич. – М., 1995.
5. Ерасов, Б. Социальная культурология. В 2-х частях. Учебное пособие / Б. Ерасов. – М., 1994.
6. Ионин, Л. Социология культуры. Учебное пособие / Л. Ионин. – М., 1996.
7. Каган, М. Философия культуры / М. Каган. – СПб., 1996.
8. Кукаркин, А. Буржуазная массовая культура / А. Кукаркин. – М., 1985.
9. Лотман, Ю. Культура и взрыв / Ю. Лотман. – М., 1992.
10. Морфология культуры. Структура и динамика. Учебное пособие / Отв. ред. Г. Аванесова. – М., 1994.
11. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век: Учебник для студентов высших учебных заведений: В 2-х частях / Под ред. А. Родригеса, М. Пономарёва. – Ч. 1. – М., 2003.
12. Ортега-и-Гассет, Х. Восстание масс / Х. Ортега-и-Гассет // Эстетика. Философия культуры. – М., 1991.
13. Очерки истории мировой культуры. Учебное пособие для вузов / Под ред. Т. Кузнецова. – М., 1997.
14. Пелипенко, А. Культура как система / А. Пелипенко, Г. Яковенко. – М., 1998.
15. Романов, В. Историческое развитие культуры. Проблемы типологии / В. Романов. – М., 1991.
16. Сорокин, П. Человек. Цивилизация. Общество / П. Сорокин. – М., 1992.
17. Художественные модели мироздания: XX век. Взаимодействие искусств в поисках нового образа мира. – Кн. 2. – М., 1999.
18. Шедевры искусства XX века. – М., 1997.
19. Шпенглер, О. Закат Европы / О. Шпенглер. – М., 1993.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Адорно, Т. Введение в социологию музыки / Т. Адорно // Избранное: Социология музыки. – М.-СПб., 1999.
2. Андреев, Л. Импрессионизм / Л. Андреев. – М., 1980.
3. Антология французского сюрреализма. 20-е годы. – М., 1994.
4. Батракова С. Образ мира в живописи XX века / С. Батракова // Мировое древо. – М., 1992. – № 1.
5. Белый, А. Символизм как миропонимание / А. Белый. – М., 1994.
6. Вельш, В. «Постмодерн». Генеалогия и значение одного спорного понятия / В. Вельш // Путь. – М., 1992. – № 1.
7. Гидденс, Э. Постмодерн / Э. Гидденс // Философия истории. – Серия «Антология». – М., 1995.
8. Жирмунский, В. Теория литературы. Поэтика. Стилистика. Избранные труды / В. Жирмунский. – Л., 1977.
9. Западноевропейское искусство. XX век. – М., 1987.
10. Зейле, П. Модернизм и авангардизм / П. Зейле. – Рига, 1989.
11. История живописи. XX век. – М., 2001.
12. Кандинский, В. Избранные труды по теории искусства / В. Кандинский. – М., 2001.
13. Козловски, П. Культура постмодерна / П. Козловски. – М., 1997.
14. Кристиан, Дж. Символисты и декаданты / Дж. Кристиан. – М., 2000.
15. Лиотар, Ж.-Ф. Состояние постмодерна / Ж.-Ф. Лиотар. – М.-СПб., 1998.
16. Литературная теория немецкого романтизма / Под ред. Н. Верковского. – Л., 1934.
17. Лосев, А. Проблема символа и реалистическое искусство / А. Лосев. – М., 1995.
18. Малевич, К. От кубизма к супрематизму / К. Малевич. – М., 1916.
19. Маньковская, Н. Эстетика постмодернизма / Н. Маньковская. – СПб., 2000.

20. Михайлов, А. Языки культуры / А. Михайлов. – М., 1997.
21. Строев, А. «Те, кто поправляет Фортуну». Авантюристы Просвещения / А. Строев. – М., 1998.
22. Мидан, Ж.-П. Модерн : Франция / Ж.-П. Мидан. – М., 2000.
23. Мириманов, В. Европейский авангард и традиционное искусство (проблема конвергенции) / В. Мириманов // Мировое древо. – М., 1993. – № 2.
24. Николетти, Дж. Гоген / Дж. Николетти. – М., 2000.
25. Новая постиндустриальная волна на Западе. – М., 1999.
26. Новая технократическая волна на Западе. – М., 1986.
27. О литературно-художественных течениях XX века / Под ред. Л. Андреева, А. Соколова. – М., 1966.
28. Реваяд, Дж. Постимпрессионизм. От Ван Гога до Гогена / Дж. Реваяд. – М.-Л., 1962.
29. Руднев, В. Словарь культуры XX века / В. Руднев. – М., 1997.
30. Сарабьянов, Д. Стиль модерн / Д. Сарабьянов. – М., 1989.
31. Турчин, В. По лабиринтам авангарда / В. Турчин. – М., 1993.
32. Турчин, В. Социальные и эстетические противоречия стиля модерн / В. Турчин // Вестник Московского университета. – Серия «История». – 1977. – № 6.

Анотація

Спецкурс «Культура Європи новітнього часу» розроблено для студентів історичного факультету денного відділення зі спеціалізації «Всесвітня історія». Він має на меті вивчення особливостей культурного розвитку країн Старого світу, пов'язаних з формуванням нового бачення світу, науково-технічних прогресом, а відтак змінами ставлення до предметів мистецтва, реалій, буття. Цей процес вирізняється бурхливим пошуком образотворчих прийомів та експериментальною спробою створення стилю, який відповідав би новому світогляду.

Аннотация

Спецкурс «Культура Европы новейшего времени» разработан для студентов исторического факультета дневного отделения, которые специализируются по направлению «Всемирная история». Его цель заключается изучение особенностей культурного развития стран Старого Света, связанных с формированием нового видения мира, научно-техническим прогрессом, а также изменениями отношения к предметам искусства, реалий, бытия. Этот процесс отличался бурным поиском изобразительных приемов и экспериментальной попыткой создания стиля, который бы соответствовал новому мировоззрению.

Summary

Special course «Culture of Europe of contemporary times» is developed for full-time students of historical faculty who are specialized in «History of the World». Its purpose is to study the peculiarities of cultural development of the Old World countries, connected with the formation of the new world vision, scientific progress, as well as changes in attitudes to the subject matter of art, the realities of life. This process was characterized by the rapid search of visual techniques and experimental attempt to create styles, which would correspond with a new worldview.